

Völcsey Balázs

Polgári Eljárásjogi Tanszék

Témavezető: Varga István, tanszékvezető egyetemi tanár

Jogerő a svájci polgári perjogban

1. Bevezetés

A tanulmányban a jogerő(hatás) jelentését, szabályozását elemzem a svájci perjogban. Jelen írásban a német perjog vizsgálatát tudatosan mellőzöm, mert kifejezetten csak az alpesi ország jogrendszerére kívánok fókuszálni. Véleményem szerint ugyanis a jogerőhatás átfogó bemutatásához nélkülözhetetlen a svájci perjog ismerete és elemzése. Utóbbi azért is kiemelten fontos, mert 2011. január 1-jén lépett hatályba az új svájci polgári perrendtartás.

Munkámban a jogerő mellett az ahhoz szorosan kapcsolódó pertárgytanát is vizsgálom, valamint külön elemzem az Európai Unió jogában megfogalmazott ún. „Kernpunkttheorie”-t.

2. A svájci polgári perjog

Az alpesi ország perjogi kultúrájának megértéséhez rövid jogtörténeti áttekintés szükséges.

Svájc 26 kantonból áll és 2011-ig mindegyik „tartomány” saját, önálló polgári perrendtartással rendelkezett. Ez értelemszerűen gátolta a jogegységesítést, az egységes joggyakorlat kialakulását.

1875-ben létrehozták a Svájci Szövetségi Bíróságot (*Bundesgericht*), amelynek alkotmányos feladata volt a magánjog területén a bírói gyakorlat egységesítése (ebbe alapvető eljárásjogi normák is beletartoztak). Ennek elérését szolgálta a 2007. január 1-jével hatályba lépő Szövetségi Bírósági Törvény (*Bundesgerichtsgesetz – BGG*). A *Bundesgericht* ún. íratlan polgári eljárásjogot teremtett – többek között – a megállapítási keresetek megengedhetőségében, valamint a perfüggőség hatásának kérdésében.

Ez a gyakorlat teljesen egyértelműen sok esetben jogbizonytalansághoz vezetett, és nem oldotta meg a jogegységesítést.¹

Ezen változtatott a 2011. január 1-jén hatályba lépő, most már egységesen egész Svájcra kiterjedő hatállyal az új Polgári perrendtartás (továbbiakban: ZPO).² Ettől az időponttól a polgári perjogot a kantoni bíróság előtt kizárólag az egységes svájci Pp, míg a Svájci Szövetségi Bíróság előtt a BGG határozta meg.³ Ezzel párhuzamosan az összes kanton polgári perrendtartását hatályon kívül helyezték.

A jogerő szempontjából is fontos az az alapelv, miszerint a polgári perekben a ZPO élvez elsőbbséget a kantonalis jogokkal szemben, egy fontos kivétellel: a bírósági szervezetrendszerrel illetően a kantonok autonómiája érvényesül (ZPO 3. §), hacsak maga a ZPO eltérően nem rendelkezik. Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy az eljáró fórumokat a ZPO határozza meg, azonban az egyes bíróságok összetételét már a kantonok.⁴

Érdekes, de az új svájci ZPO nem tartalmaz rendelkezést a jogerő fogalmáról, ugyanakkor mind a jogerőre, mind a perfüggőségre több helyen is utal (azaz létüket, jelentőségüket elismeri). Így például: a ZPO 59. § (2) bekezdésben a perakadályok kapcsán, azaz: perelőfeltétel különösen az, hogy az adott ügyet jogerősen még nem bírálták el. Említhetném továbbá a ZPO 211. § (1) bekezdését, amely szerint: az ítéleti javaslat (*Urteilvorschlag*) elfogadottnak tekintendő és a jogerős ítélet hatásai fűződnek hozzá, ha annak írásbeli közlésétől számított 20 napon belül a felek az ellen nem tiltakoznak. Azaz a törvény itt egyértelműen elismeri és jelentőséget tulajdonít a jogerő különböző hatásainak.

A jogirodalom is kritikaként jegyzi meg, hogy az új svájci ZPO nem tartalmazza egyrészt az egész perjog alapját képező per tárgyának a fogalmát, valamint „*a jogalkotó által elkövetett jelentős hibának*”⁵ tartja, hogy a ZPO nem foglalkozik az anyagi jogerővel, illetve annak terjedelmével. Ugyanakkor az a megjegyzés is olvasható, hogy ez teremti meg annak a lehetőségét, hogy a joggyakorlat, különösen a Svájci Szövetségi Bíróság alakíthassa ki e körben az irányadó fogalmakat. Amennyiben ugyanis „csak” az ítélkezési gyakorlat definiálja az anyagi

¹ Thomas SUTTER-SOMM: A svájci polgári perrendtartás – keletkezés és súlypontjai (fordította: Suri Noémi) In: Közép-európai polgári perjogi reformok és kodifikációk az elmúlt negyedszázadban – Tradíció és megújulás (Szerk.: HARSÁGI Viktória) HVG-ORAC, Budapest, 2014. 221–224. [továbbiakban: SUTTER-SOMM (2014)]

² Zivilprozessordnung vom 19. December 2008

³ Thomas SUTTER-SOMM: Die neue Schweizerische Zivilprozessordnung (ZPO) In: Ritsumeikan Law Review 2012. No. 29. 82. [továbbiakban: SUTTER-SOMM (2012)]

⁴ SUTTER-SOMM (2012): 87.

⁵ SUTTER-SOMM (2012): 104.

jogerő jelentését, akkor az a későbbiekben – bírói gyakorlat változására adott válaszként – megfelelően módosítható.⁶

Így a jogerővel kapcsolatos vizsgálódásunk az alábbi irányokba történhet:

– Elemzem a korábbi, szétaprózott kantonális perjogok alapján kialakult jogerő fogalmat.

– A jelenleg hatályos svájci ZPO-ban előforduló, anyagi jogerő léteire utaló szabályok vizsgálatával törekszem következtetéseket levonni.

3. Korábbi kantonális perjogok alapján kialakult jogerő fogalom

Ennél a pontnál az alábbi négy kérdéskört kell kiemelni:

- 1) A jogerő tartalma és lényege
- 2) A jogerő tárgyi (objektív) terjedelme
- 3) A jogerő személyi (szubjektív) terjedelme
- 4) A jogerő időbeli korlátai⁷

3.1. A jogerő tartalma és lényege

Hasonlóan a magyar és az osztrák joghoz a svájci perjogban is megkülönböztetünk alaki és anyagi jogerőt. Az alaki jogerőről akkor beszélünk, ha az adott határozat rendes perorvoslással többé már nem támadható, illetve ha a perorvoslati határidő anélkül telik el, hogy a jogosultak benyújtottak volna fellebbezést. Ezzel szemben a jogszabályok, a joggyakorlat, valamint a dogmatika meghatározza az anyagi jogerő definícióját is (ami feltételezi az alaki jogerő beálltát). Amíg az alaki jogerő csak azt korlátozza, hogy a konkrét ítélet többé ne legyen támadható (rendes) perorvoslással, addig a materiális jogerő azt akadályozza meg, hogy a korábbi ítélet alapjául szolgáló kérdést újra peresíteni lehessen. Emellett az anyagi jogerővel bírő korábban hozott ítélet egy újabb perben köti az eljáró bírót. Azaz az anyagi jogerő hatóköre tágabb, szélesebb körű.

---

⁶ SUTTER-SOMM (2012): 105.

⁷ Walther J. HABSCHIED: Schweizerisches Zivilprozess- und Gerichtsorganisationsrecht – Ein Lehrbuch seiner Grundlagen – unter Mitarbeit von Stephen Berti, 2., neuarbeitete und erweiterte Auflage Verlag Helbing & Lichtenhahn Basel und Frankfurt am Main 1990. 269. (továbbiakban: HABSCHIED: i. m.)

A Svájci Szövetségi Bíróság gyakorlata szerint anyagi jogerő nélkül nem garantálható a felek⁸ számára teljes értékű jogvédelem. HABSCHEID továbbá kiemeli, hogy a *res iudicata* léte tulajdonképpen jogállamiság egyik alapvetése, ugyanis egy jogállami bírósági eljárás megköveteli, hogy a bíróság ítélete végleges (itt jelenik meg az alaki jogerő) és anyagi jogi értelemben is jogerős legyen. Figyelemmel arra, hogy ezt a követelményt valamennyi ítéletnek teljesítenie kell, kijelenthető, hogy „*az eljárásjog (messzemenően) alkalmazott alkotmányjog*”.⁹ Azaz az anyagi jogerő az ugyanazon a petitumon alapuló a döntés állandóságát jelenti egyrészt egy újabb eljárás esetén, másrészt pedig, hogy abban az eljárásban (perben), amelyben az anyagi jogerő tárgyát képező ítélet előkérdésnek minősül, a *res iudicata* alanyi és tárgyi terjedelme által átfogott döntés többé nem tehető vitássá.

A fentiekkel összhangban a ZPO 59. § (2) bekezdésének e) pontja rögzíti, hogy az adott ügyben korábban született határozat negatív perakadály (*Prozessvoraussetzung*).¹⁰ Ugyane bekezdés d) pontjában pedig a perfüggőség kapcsán rendelkezik hasonlóan a ZPO.

Az alaki jogerő ezzel szemben csak az adott, konkrét eljárásban jelenti a határozat (elsősorban ítélet) állandóságát, ellentétben az anyagi jogerővel, amely bármelyik másik eljárásban kölcsönzi ezt a tulajdonságot a határozatoknak.

Tanja Domej¹¹ meglátása szerint – ellentétben a jogirodalomban egyéb álláspontjával¹² – egy határozat csak akkor emelkedik alaki jogerőre, ha az végrehajtható lesz. Véleményem szerint ebből okszerűen az a következtetés vonható le, hogy egy előzetesen végrehajtható ítélet is alaki jogerővel rendelkezik, jóllehet fellebbezés benyújtása nem kizárt, sőt lehet, hogy a másodfokú eljárás folyamatban is van.

Domej karakterisztikus véleménye szerint, amennyiben az alaki jogerőt nem a végrehajthatósághoz kapcsoljuk, akkor ez a fogalom „*tartalmilag üres, jelentéssel nem bíró*” jogi szakkifejezés.¹³ Ez a gondolat azért is

⁸ Jóllehet a hivatkozott döntés csak a felek (Partei) kifejezést említi, de egyértelmű, hogy e körben a jogutódokra is gondolni kell.

⁹ J. HABSCHEID: i. m. 269. (Rn. 473.) és 271–272. (Rn. 476.)

¹⁰ Tanja DOMEJ: § 34 Rechtskraft –

http://www.rwi.uzh.ch/lehreforschung/alphabetisch/domej/archiv/fs14/uebungenimzprschkg/rechtskraft_und_rechtshaengigkeit.pdf – (2015. november 23.)

¹¹ A Zürichi Jogtudományi Intézet Polgári eljárásjog, polgári jog, nemzetközi magánjog és jogösszehasonlítás tanszékének professzora.

¹² Amely szerint az alaki jogerő feltétele az, hogy a határozat rendes perorvoslással többé nem támadható: J. HABSCHEID: i. m. 263. Rz. 473. (Ez lényegében megegyezik a magyar felfogással.)

¹³ DOMEJ: i. m. 1.

érdekes, mert a magyar jogirodalomban is vitatott, vajon a végrehajthatóság az alaki jogerőhöz kapcsolódó joghatás vagy sem.¹⁴

Domej által kifejtettekkel bizonyos körben egyet tudok érteni. Álláspontom szerint ugyanis a mai magyar perjogban – gyakorlati szempontból – nincs különbség az alaki és az anyagi jogerő között, hiszen nem lehet olyan időállapotot definiálni, amikor egy (jellemzően) ítélet alakilag már jogerős, azonban anyagilag még nem. Azaz a két fogalom elválasztása pusztán csak a jogirodalom szintjén történhet meg, dogmatikailag lehet érdekes kérdés.¹⁵ Ellenben ha elfogadjuk azt, hogy a végrehajthatóság az elsődleges jellemzője az alaki jogerőhatásnak, akkor már lehet olyan időszakot azonosítani, amikor egy ítélet alakilag jogerős, res iudicata-val azonban még nem bír. Ez pedig a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) 231. §-ában szabályozott előzetes végrehajthatóság esete. Eszerint ugyanis a Pp. 231. § (1) bekezdés a), valamint c-f) pontig terjedő ítéleteket fellebbezésre tekintet nélkül kell végrehajtani. Azaz ezen ítéletek csak a fellebbezési határidő eredménytelen eltelte, vagy a fellebbezési eljárás befejezését követően emelkednek anyagi jogerőre, azonban alaki jogerő már a felekkel való közléssel¹⁶ beáll.

Releváns, hogy a fent kifejtettek elfogadása esetén nem csak ítélet lehet az a határozat-típus, amely meghatározott esetekben „csak” alaki jogerővel rendelkezik, de anyagival nem. A Pp. 148. § (3) bekezdés alapján meghozott, egyezséget jóváhagyó végzés res iudicata-ra képes határozat, azonban a Pp. 148. § (4) bekezdés értelmében ez a végzés fellebbezésre tekintet nélkül végrehajtható.

3.2. A jogerővel kapcsolatos vitatott kérdések

A magyar perjoghoz hasonlóan az első vizsgálandó kérdés, mely határozatok emelkedhetnek anyagi jogerőre. A svájci perjogban – 2011 előtt és napjainkban is – az ítéletek három típusa különböztethető meg: a marasztalási, a megállapítási és a jogalakítási ítélet. Ugyanakkor kiemelendő, hogy a svájci perjogi irodalom megjegyzi, miszerint jogalakító ítéletekhez további hatás is társul: az ún. jogalakító hatás: az ítélet

¹⁴ GÁTOS György: Határozatok In: A polgári perrendtartás magyarázata (Szerk.: NÉMETH János – KISS Daisy), Complex, második (átdolgozott kiadás), Budapest, 2007. 1281.

¹⁵ Az, hogy a gyakorlati különválasztás a közigazgatási eljárásban, illetve a perben miként érvényesülhet lásd: VÖLCSEY Balázs: A jogerőhatás megjelenési formái. In: Themis az ELTE Állam-és Jogtudományi Doktori Iskola lektorált elektronikus folyóirata 2014. december http://www.ajk.elte.hu/file/THEMIS_2014_dec.pdf 376.

¹⁶ Ennek módja pedig a Pp. 219. § (1) bekezdés alapján csak kézbesítés lehet.

következtében a jogviszony átalakul (például: házasságot felbontó ítélet). Azáltal pedig, hogy ezt a speciális hatást tartják az elsőrangú (*erstrangig*) hatásnak, okszerűen levonható az a következtetés, hogy a jogalakító ítéletekhez két hatás is társul, és nem az anyagi jogerőhatás az elsődleges.¹⁷ Ennek tükrében kijelenthető, hogy az anyagi jogerő és a jogalakító hatás meghatározott ítéletekkel összefüggésben egymás mellett érvényesülhet. A *res iudicata* ugyanis a felperes által érvényesített jog kapcsán megállapítási hatást keletkeztet (*Feststellungswirkung*).¹⁸

Ez a gyakorlatban akként nyilvánul meg, hogy a felperes pernyertessége esetén a bíróság megállapítja, hogy a felperest illeti az érvényesített jog, míg a kereset elutasítása esetén azt mondja ki a bíróság, hogy nem illeti meg. Releváns, hogy ez a tétel akkor is igaz, ha marasztalási kereset nyomán marasztalást tartalmazó ítélet születik, mert a kereset alapossága esetén a bíróság lényegében megállapítja, hogy a felperes állítása megalapozott.

A ZPO 241. § (2) bekezdése szerint a keresettől történő elállásnak, az egyezségnek és a kereset elismerésének joghatása megegyezik az anyagi jogerővel. Látható, hogy ebben a részben jelentős eltérések tapasztalhatóak a magyar jogi szabályozáshoz képest.

A Pp. 148. § (3) bekezdése alapján az egyezséget jóváhagyó végzésnek anyagi jogerőhatása van. Ellenben a keresettől történő elállás miatti per megszüntetés kapcsán hozott végzés (Pp. 157. § e) pont és 160. §) nem rendelkezik *res iudicata* hatással. Kifejezetten előnyös a magyar perjogi környezetben a felperes számára a per megszüntetése, mert nem zárja el véglegesen a későbbi perlés útját az alperessel szemben. Ugyanakkor az alperes is kérheti a per megszüntetését, mint alaki védekezés, azonban emellett negatív megállapítási viszontkeresetet is indíthat (Pp. 159. § (2) bekezdés), annak megállapítása iránti, hogy a felperest a keresetben érvényesített jog nem illeti meg. Ez az eset azért is kiemelendő, mert itt az alperes a per megszüntetésére irányuló kérelmének pozitív tartalmú elbírálásával egyidejűleg *res iudicata* hatást eredményezően állapítja meg a bíróság, hogy a felperes keresete nem alapos.

A svájci ZPO szerint ugyanakkor a felperesnek lényegesen szigorúbb következményekkel kell szembenéznie a keresettől történő elállás esetén, hiszen ez anyagi jogerőt keletkeztet (ZPO 208. § (2) bekezdés). Releváns ugyanakkor, hogy csak a mindennemű igény fenntartása nélküli keresettől elállás eredményez *res iudicata*-t.

---

¹⁷ J. HABSCHEID: i. m. 273. (Rz. 478.)

¹⁸ J. HABSCHEID: i. m. 297. (Rz. 520.)

Érdekes kérdéseket vet fel a kereset elismeréseként (*Klageanerkennung*) fordítható svájci jogintézmény. Véleményem szerint ezzel egyértelműen rokonítható magyar megfelelő nem található a Pp-ben.¹⁹ Ugyanakkor, ha az alperes elismeri a felperes által érvényesített jogot, nemcsak egyezséget köthetnek, hanem bejelenthetik, hogy közösen kérik a per megszüntetését (Pp. 157. § f) pont). Meglátásom szerint közvetett módon ezzel rokonítható a svájci jogintézmény. Kiemelendő azonban, hogy Svájcban ez anyagi jogerőt keletkeztet (azaz véglegesen lezárja a pert), addig Magyarországon a végzés e tulajdonsággal nem rendelkezik.

E három határozat-típust együttesen a „*pert leíró határozatoknak (Abschreibungbeschlüsse)*”²⁰ is nevezhetjük, hiszen végeredményben a bíróság befejezi a pert, de nem biztos, hogy érdemben is döntött petitumról.

Vizsgálendő továbbá az ún perbeli döntések (*Prozessentscheide*) és a jogerő kapcsolata. Ebbe a csoportba azon határozatok (elsősorban végzések) tartoznak, amelyeket a bíróság perakadály miatt hoz. Ez azt is jelenti, hogy a konkrét esetben ez a határozat az ügyet lezáró döntés. Egészen speciális esetről beszélhetünk ezen határozatok kapcsán: a „klasszikus” értelemben vett anyagi jogerő nem érvényesülhet, azonban a végzésekhez kötődő hatás eredményét tekintve *res iudicata* hatásként jelentkezik.²¹ Ez a következőképp néz ki a gyakorlatban.

Kérdésként merülhet fel, vajon ha a felperes ismételten benyújtja a keresetlevelet, és az ugyanabban a hibában szenved, miként dönt a bíróság:

a) Anyagi jogerőre történő hivatkozással utasítja el azt a bíróság vagy

b) A perakadály ismételt fennállására hivatkozva.

A jogirodalom álláspontja szerint a fenti esetben a bíróság a visszautasító döntését arra alapozza, hogy a felperes oldalán nem állapítható meg olyan jogi érdek, amely indokolja a keresetlevél ismételt benyújtását és az arról történő érdemi rendelkezést. Azaz a bíróság nem a *res iudicata* miatt fog elutasító döntést hozni, azonban kívülről szemlélve a végeredmény ugyanaz, mintha az anyagi jogerő fennállna.

¹⁹ Bár a Pp. 80. § (1) bekezdése az alperes elismeréséről a perköltség kapcsán rendelkezik. Azonban a per megszüntetésénél nincs egyértelműen definiálva ilyen permegszüntetési ok.

²⁰ J. HABSCHEID: i. m. 273-274. (Rz. 479.) és ZPO 241. § (3) bekezdés

²¹ Ez a korábbi jogirodalmi álláspont: WALDER H.-U.: *Zivilprozessrecht nach den Gesetzen des Bundes und des Kantons Zürich unter Berücksichtigung anderer Zivilprozessordnungen* 3., A. Zürich 1983. § 26. Rz. 81.; valamint STRÄULI H./MESSMER G./WIGET F.: *Kommentar zur zürcherischen Zivilprozessordnung* 2. A. Zürich 1982. N. 20. zu § 191 ZPO ZH – idézi: J. HABSCHEID: i. m. 275. (Rz. 482.) 8. lábjegyzet

A joggyakorlat azonban a fentebb kifejtetteket meghaladottnak nyilvánította:²² függetlenül attól, hogy a felperesnek van-e jogi érdeke a kereset ismételt benyújtásához, az ugyanabban a perakadályban szenvedő keresetlevelet a korábbi határozathoz tartozó anyagi jogerőhatás miatt kell elutasítani.²³

Domej egyértelműen azt az álláspontot képviseli, hogy azok a határozatok, amelyekben valamely perelőfeltétel hiánya miatt a bíróság elutasítja a keresetet (és nem a keresetlevelet), anyagi jogerőre emelkedhetnek. Ebben az esetben szükséges azonban megszorítást tenni: a res iudicata csak és kizárólag a határozat alapját képező perelőfeltételre terjed(het) ki. Ezek a határozatok az ún. *Nichteintretenentscheid* csoportjában tartoznak. A svájci ZPO 236. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy amennyiben az eljárás döntésre érett, az esetben a bíróság vagy érdemben dönt és ún. *Sachentscheid*-ot²⁴ hoz, vagy pedig a fentebb említett *Nichteintretenentscheid* határozat születik.²⁵

A következőket tartom szükségesnek kiemelni.

A svájci ZPO 236. § (1) bekezdése két határozat típusról rendelkezik. A jogszabály nyelvtani értelmezése arra enged következtetni, hogy mind az ún. *Sachentscheid*, mind az ún. *Nichteintretenentscheid* az adott eljárást érdemben befejezi, azaz valamennyi érdemi határozatnak minősül. Tovább folytatva a gondolatsort, ez arra enged következtetni, hogy a *Nichteintretenentscheid* kategóriájába tartozó határozatok is érdemi döntésnek minősülnek. Azaz például az anyagi jogerő léte, vagy a perfüggőség miatt a bíróság ebben a határozat-típusban dönt a felperes keresetéről. Tudatosan kereset szót és nem keresetlevél kifejezést használtam, mert ha elfogadjuk azt az állítást, hogy ezek a határozatok érdeminek minősülnek, akkor azok nem a keresetlevélről, mint beadványról döntenek, hanem valójában a keresetlevél tartalmát képező keresetről (petitumról). Az a specialitás, hogy ezek a végzések úgy döntenek a felperes által érvényesíteni kívánt jogról, hogy azt a bíróság – a klasszikus perjogi fogalomrendszer alapján – érdemben nem vizsgálta, azonban például anyagi jogerő fennállása esetén csak egyféle döntést hozhat, azt, hogy nem lehet azt a keresetet újratárgyalni. Vagyis érdemben is csak ez az egyféle határozat születhet.

---

²² BGE 115 II. 189. E.1.

²³ J. HABSCHEID: i. m. 275. (Rz. 482.)

²⁴ Fordítható érdemi döntésnek, azaz megfeleltethető a magyar jogban az ügy érdemében hozott ítéletnek.

²⁵ DOMEJ: i. m. 2.

Ezért is érték egyet Domej azon megfogalmazásával, hogy a Nichteintretenentschied határozatokkal a bíróság a keresetet, és nem a keresetlevelet utasítja el.²⁶

A fentebb tárgyalt esetkörrel rokonítható az, amikor a Pp. 130. § (1) bekezdése alapján, perakadály miatt a keresetlevelet idézés kibocsátása nélkül elutasító végzés születik. Több, a Pp. 130. § (1) bekezdésében felsorolt esetben a bíróság lényegében nem formai, hanem érdemi okból hoz negatív tartalmú határozatot (így például: a Pp. 130. § (1) bekezdés d) pontja vagy az f) pontja alapján). Egyetértek a magyar jogirodalomban olvasható azon állásponttal²⁷, hogy a Pp. 130. § (1) bekezdés d) és az f) pont szerint született végzések érdemi végzésnek minősülnek, így anyagi jogerővel is rendelkeznek.

Mit is értünk az anyagi jogerő tartalma, lényege alatt? Hasonlóan a magyar perjoghoz²⁸ a lényege a pozitív és a negatív hatásban foglalható össze. A negatív hatás azt jelenti, hogy az anyagi jogerő megakadályozza, hogy ugyanabban az ügyben még egyszer keresetet lehessen indítani. A pozitív hatás ezzel szemben abban ragadható meg, hogy egy későbbi perben (amelynél a per tárgya különbözik a korábbi pertől) a bíróság a jogerős ítélettől nem térhet el, az abban foglaltak számára kötelezőek. Azaz lényegében a korábbi ítélet az újabb pernek quasi előkérdéseként fogható fel (*Präjudizialitätswirkung* – előkérdéshatás).

Vizsgálandó továbbá, hogy hivatalból kell-e az anyagi jogerő létét figyelembe vennie a bíróságoknak, vagy csak erre irányuló kérelem esetén. Első pillanatra egyértelműnek tűnik a válasz, hogy igen, hivatalból kell észlelnie az eljáró bíróságnak. Svájcban azonban, 2010. december 31-ig Zürich kanton perjogi kódexének 191. §-a szerint csak erre irányuló indítvány alapján lehet értékelni a jogerő létét. Álláspontom szerint ez lényegében azt jelentette, hogy a felek (közös megegyezéssel) félretehették a *res iudicata* érvényesülését. Természetesen a svájci perjogi irodalom is kiemeli, hogy a jogbiztonságot az szolgálja, ha a bíróságoknak hivatalból kell észlelnie az anyagi jogerőt. Így korábban is, a többi 25 kanton perjogi kódexe előírta, hogy a bíróságnak erre irányuló kérelem hiányában is alkalmaznia kellett az anyagi jogerővel kapcsolatos rendelkezéseket.²⁹ A ZPO 60. §-a alapján a bíróságnak a perakadályok

²⁶ DOMEJ: i. m. 2.

²⁷ ÉLESS Tamás: A kereset nyilvánvaló megalapozatlansága. In: Codificatio processualis civilis – Studia in honorem Németh János II. (Szerk.: VARGA István) ELTE Eötvös kiadó, Budapest, 2013. 27. 38. lábjegyzet (továbbiakban: Codificatio processualis civilis – Studia in honorem Németh János II.)

²⁸ A kérdést egy korábbi tanulmányomban fejtettem ki részletesen ld: VÖLCSEY: i. m. 374.

²⁹ J. HABSCHEID: i. m. 276-278. (Rz. 486-488.)

létét hivatalból kell vizsgálnia, így különösen a ZPO 59. § (2) bekezdés e) és d) pontjában írt, a jogerővel és perfüggőséggel kapcsolatos kérdéseket.

3.3. A jogerős (objektív) tárgyi terjedelme és a pertárgy-tana

Következő vizsgálandó kérdés, hogy a fenti határozat mely részére terjed ki az anyagi jogerő. Ezt hívjuk a jogerő tárgyi terjedelmének.

A svájci perjogi irodalom szerint egyértelműen kijelenthető, hogy „*az anyagi jogerő az ítélet rendelkező részére terjed ki (ítéleti kijelentés – Urteilsausspruch) az indokolásra nem.*”³⁰ Ez az ítélet hatásának a korlátozását szolgálja. A jogerős ítélet révén ugyanis jogilag lezártnak tekinthető az ügy, és a bíróság határozatában lényegében azt mondja ki, azt állapítja meg, hogy a kereset az állított tények alapján megalapozott vagy megalapozatlan. Így az ítéletet röviden az ügyet összefoglaló, szubszumáló döntésnek³¹ (*Subsumtionschluss*) is nevezik, és valójában ez képezi az anyagi jogerő tárgyát. Mindebből pedig az következik, hogy akkor, ha a rendelkező rész nem ad teljes körű felvilágosítást az ügyről, (jelen esetben arról, miként történt meg a törvényi rendelkezéseknek a szubszumálása az életbeli tényállásra), akkor arra a határozat indokolásában kifejtettek alapján kell következtetni.

A gyakorlatban ez a következőképpen néz ki. Amennyiben a bíróság elutasítja a felperes keresetét, a rendelkező rész pusztán annyit tartalmaz, hogy a bíróság a felperes keresetét elutasítja.³² Ebből azonban az nem derül ki, melyik kereseti kérelmet és miért utasította el. Azaz, ha a felperes 10.000,- svájci frank megfizetésére kéri kötelezni az alperest, a bíróság álláspontja szerint azonban a felperes keresete megalapozatlan, azt megállapítani, hogy milyen ok miatt lett pervesztes a felperes, vagy milyen jogviszony alapján nem adott neki igazat a bíróság, csak az ítélet indokolásából derülhet ki.

HABSCHEID véleménye szerint a fenti esetben sem mondhatjuk azt, hogy az elutasításhoz vezető ok (amely az indokolásban olvasható) része lenne az anyagi jogerőnek, hanem sokkal inkább azt állapíthatjuk meg, hogy a rendelkező részben olvasható összefoglaló vagy szubszumáló döntés

---

³⁰ J. HABSCHEID: i. m. 279. Rz. 489.; valamint DOMEJ: i. m. 2.

³¹ Véleményem szerint jelen kontextusban nem a határozat, hanem a döntés a megfelelő fordítás, mert nem a határozat típusról van szó, hanem a határozat tartalmáról. Jobban kifejezi a jogintézmény lényegét a „döntés” kifejezés, mint az, hogy határozat vagy ítélet.

³² A magyar gyakorlat is megfelel ennek.

magyarázatát, az azt megalapozó okok ismertetését tartalmazza az indokolás, de az nem része az anyagi jogerő tárgyi terjedelmének.³³

Nem egyértelmű továbbá, vajon a jogi okfejtések, jogi minősítések bírhatnak-e *res iudicata* hatással. A jogirodalom álláspontja szerint csak a szubszumálással kapcsolatos döntés kerete által meghatározott körben szükséges jogi indokok emelkedhetnek jogerőre. Például egy *rei vindicatio* körébe tartozó per során az ítélet indokolásában a bíróságnak meg kell állapítani a felperes tulajdonjogát. Azonban ha később tulajdonjogának megsértése miatt egy másik személlyel szemben kell a felperesnek kereset indítania, az esetben a bírót a felperes tulajdonjogi jogosítványait illetően nem köti a korábbi perben született jogerős ítélet.³⁴

A következőkben a fentebb már röviden bemutatott ún. szubszumáló döntés és a per tárgya közötti kapcsolatot vizsgálom.

Figyelemmel arra, hogy a hatályos svájci ZPO nem tartalmaz semmilyen egyértelmű rendelkezést a jogerőről, így a korábbi, kantonális perjogi kódexeket célszerű elemezni.

A 2010. december 31-ig hatályos *Zürichi ZPO* 191. § (1) bekezdése szerint: „Az ítélet rendelkező részében olvasható rendelkezések és megállapítások az elbírált jogok, illetve kötelezettségek vonatkozásában ugyanazon felek és jogutódjaik között egy újabb perben köti a bíróságot.” Ebből az következik, hogy az anyagi jogerő lényegét, tárgyát az elbírált jogok és kötelezettségek alkotják. Azonban mindezeknek csak akkor van bármilyen jelentősége, ha az első per és a későbbi újabb perben az érvényesíteni kívánt igények megegyeznek.³⁵ Amennyiben ugyanis az igények eltérnek egymástól már nem is beszélhetünk a jogerő problémájáról. Ez az ún. „*Anspruchsindentität*” kérdésében ragadható meg. Kiemelendő továbbá, hogy az igény (*Anspruch*) megegyezik a per tárgya (*Streitgegenstand*) fogalmával.

Egyetérthetünk azzal a kijelentéssel, hogy az igény biztosan nem határozható meg akként, mint az ítéletben megnevezett, a polgári jog alapján keletkezett jog. Az igény definiálásához szükséges az alapul szolgáló tényállás, tények vizsgálata.

³³ J. HABSCHEID: i. m. 280. (Rz. 489.)

³⁴ J. HABSCHEID: i. m. 280. (Rz. 490.)

³⁵ Természetesen az igények azonossága alatt azt az esetet is érteni kell, amikor a felperes marasztalásra irányuló keresetének a bíróság jogerősen helyt ad, akkor ez a jogerős ítélet kizárja az olyan megállapítási kereset indítását, amelynek tárgya a korábbi perben vitatott követelés fennállás vagy fenn nem állása. (DOMEJ: i. m. 4.) Ez is bizonyítja, hogy az igények azonossága kapcsán nem a nyelvtani megfogalmazás a döntő, hanem a tartalmi egyezőség. Az ismertetett esettel több bírósági ítélet foglalkozik, pl.: BGE 128 III. 284. (386). és BGE 123 III 414 (422) (DOMEJ: i. m 4. 8. lábjegyzet)

Ennek kapcsán érdemes röviden megvizsgálni az ún. pertárgy-tanát³⁶ (*Streitgegenstandsproblematik*).³⁷

1. Az anyagi jogi álláspont a per tárgyát a perben érvényesíteni kívánt joggal azonosítja. Figyelemmel arra, hogy ez a nézet ma már meghaladottnak tekintendő, így részletesen nem is kívánok vele foglalkozni.

2. A perjogi nézet szerint a per tárgya eljárásjogi fogalom. Eszerint az igény egyoldalú vagy kétoldalú, attól függően, hogy a petitum alapját képező tényállást is a pertárgy-fogalom részének tartjuk-e vagy sem.

3. A Svájci Szövetségi Legfelsőbb Bíróság gyakorlatában nem foglalkozott külön a per tárgyának a kérdésével, legfeljebb csak a perfüggőség vagy az anyagi jogerő értelmezésével összefüggésben említi meg a kérdés létét. A legfőbb bírói fórum egyik eseti döntésében a következőképpen határozta meg az igény definícióját: *„a peresített igény az esetben egyezik meg a korábbival, ha a korábbi perben félként részt vevő személyek a bírótól ugyanannak az igénynek, ugyanazon az alapon történő ismételt elbírálását kérik. Pusztán a szavak azonossága nem döntő. Sokkal inkább mérvadó, hogy a tények és a jogilag releváns körülmények, amelyre a felperes a kérelmét alapozza, már a korábbi perben a kereset alapjához tartozott.”*³⁸

A Svájci Szövetségi Legfelsőbb Bíróság újabb gyakorlatában³⁹ is foglalkozott egyrészt az anyagi jogerő fogalmával, másrészt pedig a pertárgy-tanával. Eszerint pozitív vetületeként: *„anyagi jogerő alapján köti a bíróságot mindaz, amit az ítélet rendelkező részében a korábbi perben megállapítottak.”* Negatív értelemben pedig a res iudicata tiltja, hogy a per tárgyának azonossága esetén a későbbiekben eljáró bíróság ismét döntsön a felperes petitumáról, mindaddig amíg a felperesnek nincs olyan *„védelemben részesítendő érdeke”*, amely indokolttá teszi az eljárás újbóli lefolytatását.

A bíróság megállapította továbbá a hivatkozott döntésében, hogy az anyagi jogerő a prekluzió (kizárási) hatás révén megakadályozza, hogy az igények azonossága, megegyezése esetén a bírói határozatot a meghozatala időpontjában fennálló tények alapján meg lehessen támadni.

³⁶ A per tárgyának fogalma az anyagi jogerő mellett a perfüggőség, a keresethalmazat és a keresetváltoztatás, a keresettől elállás, a bírósági egyezség, a viszontkereset, valamint a per ítélettől eltérő határozattal történő befejezése szempontjából bír relevanciával. (J. HABSCHEID: i. m. 210. /Rz. 374./)

³⁷ J. HABSCHEID: i. m. 281–282. (Rz. 492.)

³⁸ BGE 97 II 396; idézi: J. HABSCHEID: i. m. 212. (Rz. 377.)

³⁹ BGer. 4A_496/2012. <http://www.swissblawg.ch/2013/04/4a4962012-begriff-der-materiellen.html> (2015. november 28.)

Lényeges, hogy ez a hatás attól függetlenül érvényesül, hogy a felek előtt az az adott tény ismert volt-e vagy sem az ítélet meghozatalakor.

(A magyar Pp-ben a perújítás kapcsán a 260. § (1) bekezdés a) pontja alapján is csak akkor megengedett a perújítás, ha annak alapja olyan tény, körülmény, amely már az ítélet meghozatalakor a felek számára ismert volt, de a bíróság azt nem bírálta el. Azaz itt nyilvánul meg a perújítás anyagi jogerőt áttörő jellegzetessége, hiszen a *res iudicata* fél-, jog- és tényazonosságot jelent. Ellenben, ha új tényre hivatkoznak, akkor már nem lehet szó perújításról, a felperesnek keresetet kell indítania, hiszen a tényazonosság követelménye nem teljesül, így anyagi jogerőről sem beszélhetünk.)

A fenti döntés azonban sokkal jelentősebb megállapításokat tett a per tárgyáról, illetve azok azonosságáról. Rögzítette a bíróság, hogy a jogi alapot, nem technikai értelemben kell (mint a hivatkozott jogszabály) értelmezni, hanem a keresetet megalapozó okként kell magyarázni. E körben utalt korábbi eseti döntésekre⁴⁰ is. Ezekben az ítéletekben a bíróság egyrészt megállapította, hogy megalapozza a per tárgyának (azaz az igénynek) az azonosságát, ha ugyanazon jogi alapból ugyanarra a tényállásra lehet következtetni, ellenben nem állapítható meg azonosság, ha az igények nem ugyanazon tényeken és jogilag értékelhető körülményeken nyugszanak. Azaz a petitumot megalapozó tények vizsgálata a döntő, ebből pedig okszerűen következik, hogy nem „*a nyelvtani értelmezés a mérvadó, hanem a tartalmi.*” Így például a látszólag eltérő módon körülírt igény tartalmában megegyezhet a korábbival.⁴¹

Kiemelendő továbbá, hogy a fenti definíciók az ún. kétágú pertárgyfogalomhoz kapcsolódnak, hiszen a per tárgyát az érvényesíteni kívánt jog mellett az alapul szolgáló tényállás alapján határozza meg.

Anélkül, hogy állást foglalnék a fentebb vázolt elméletek között, az alábbi megállapítások mindenképpen indokoltak:

1. A per tárgyát a felek személye által lehet meghatározni. (*eadem partes*)

2. A felperes a jogállítása, az indítványa, kereseti kérelme (*petitum*) segítségével határozza meg a per tárgyát.

⁴⁰ BGE 123 III 16 E 2a. és BGE 121 III 474 E 4a.

⁴¹ BGE 123 III. 16. S. 19 E. 2a.; idézi: BGer. 4A-496/2012. határozat

3. A per tárgyát nem lehet létező anyagi jogosultsággal azonosítani, csak azt lehet kijelenteni, hogy a „*felperes az állított jogot kívánja érvényesíteni.*”⁴²

A fentiekén túlmenően azonban a svájci jogirodalomban, illetve joggyakorlatban nem egységesek a per tárgyával kapcsolatos nézetek.⁴³ (Jelen tanulmányban tartalmi korlátok miatt részletesebben nem kívánok foglalkozni a per tárgyával összefüggő egyéb problematikával.)

Az anyagi jogerővel összefüggésben a perjogi, eljárásjogi koncepció az általánosan elfogadott, azaz, hogy az igény meghatározásához az érvényesíteni kívánt jog mellett a tényállás is hozzátartozik. Olyan véleménnyel is találkozhatunk, hogy a tényállás csak akkor része az igény definiálásának, ha az képes a per tárgyát individualizálni.⁴⁴ Így például – a *res iudicata* szempontjából is – releváns példa: a felperes keresetében tulajdonjogának a megállapítását kéri. A fent írtak önmagában nem elegendők a *petitum* egyéb kereseti kérelemtől történő elkülönítésére, szükséges továbbá annak is meghatározása, hogy min alapszik a felperes tulajdonjoga (végrendelet, szerződés stb.).

Figyelemmel arra, hogy a tényállás a per tárgyának definiálása körében elengedhetetlenül fontos, vizsgálandó, mit is jelent a tényállás (életbeli tényállás) kifejezés, mely elemek tartozhatnak e fogalomhoz:

- a) pusztán történeti esemény, vagy
- b) széleskörű életbeli tényállás.

A fenti két esetnek komoly perjogi következményei lehetnek. A vételi jog alapulhat vagy az áru igénybevételén, vagy bármilyen más eseményen is (például: váltó vagy egyéb jogügylet), azonban végeredmény ugyanaz lesz: a jogosult tulajdonába kerül a kérdéses áru. Azt azonban látni kell, hogy a két eset alapjául szolgáló életbeli tényállás teljesen különbözik egymástól.

Mindebből azt a következtetést lehet levonni, hogy a tényállást keletkeztető okok is relevanciával bírnak. A jogerő ugyanis az általa betölteni hivatott jogbiztonság funkciót csak ily módon tudja teljesíteni.⁴⁵

Véleményem szerint a tényállás és így a per tárgyának meghatározásához elengedhetetlenül hozzá kell tartoznia a tényállást megalapozó okoknak is. Enélkül ugyanis nem történhetne meg a

⁴² J. HABSCHIED: i. m. 215. (Rz. 380.)

⁴³ J. HABSCHIED: i. m. 211–214. (Rz. 375-377. és Rz. 380.)

⁴⁴ GULDENER M.: *Schweizerisches Zivilprozessrecht*, 3. A., Zürich 1979. 198ff. (továbbiakban: ZPR) valamint: KUMMER M.: *Das Klagerecht und die materielle Rechtskraft im schweizerischen Recht*, Bern 1954 72ff. 92. idézi: J. HABSCHIED: i. m. 212. (Rz. 376.)

⁴⁵ J. HABSCHIED: i. m. 282–283. (Rz. 493-494.)

keresetek, igények egyediesítése, és a bíróság nem alkalmazhatná helyesen az anyagi jogerő fogalmát. Vagyis álláspontom szerint is a kéttagú pertárgy-fogalom nyújtja a jogerő megértéséhez a legtöbb támpontot, és ez segíti a bírót a keresetek (és így közvetve az egyes ügyek) individualizálásában. Jóllehet a svájci perjog nem ismeri a háromtagú pertárgy-fogalmát, de az osztrák jog igen, eszerint: elengedhetetlenül szükséges a jogi minősítés a kérelem és a tények mellett.⁴⁶

A keresetlevél benyújtásakor vizsgálni kell, hogy az érvényesített jog kapcsán létezik-e olyan anyagi jogszabály, amely rendelkezéseinek megfelel a felperes tényállítása, és így elérhető-e az a joghatás, amit a felperes szeretne. Háromtagú pertárgy-fogalom esetében ez a vizsgálat kiegészül a tényállítások és az érvényesített alanyi jog egymásnak történő megfeleltethetőségének értékelésével. A folyamat eredményeként pedig megállapítható lesz, hogy a kereset következetes-e vagy sem. A kereset következetessége (*Schlüssigkeit*) pedig a szubsztanciálási kötelezettségen révén a svájci perjogban is ismert fogalom és követelmény⁴⁷. A következetes kereset ugyanis meghatározza – többek között – a perfüggőség és a *res iudicata* kérdését is. Az alpesi országban a szubsztanciálás követelményének nem megfelelő keresetet ítélettel elutasítja a bíróság, tehát amennyiben a felperes nem teljesíti vagy elmulasztja teljesíteni a szükséges (valamennyi) releváns tény előadását, akkor ennek következménye az anyagi jogerőhatással járó elutasító ítélet lehet. Ennek megfelelően a ZPO 55. § (1) bekezdése alapján a felek kötelesek mindazokat a tényeket előadni, bizonyítékokat előterjeszteni, amely igényük megalapozásához szükségesek. Ha pedig a felperes által előadottak már az individualizáció követelményének sem felelnek meg, akkor eljárési ítéletet (*Prozessurteil*) hoz a bíróság.⁴⁸

Ennek kapcsán – figyelemmel a jelenleg is zajló új polgári perrendtartás kodifikációjára is – érdemes röviden vázolni, mit is jelent a kereset individualizálása, illetve szubsztanciálása.

Az individualizáció csak a legszükségesebb tények előadását jelenti avégett, hogy a bíróság a felperes előadása nyomán a tárgyalást ki tudja

⁴⁶ STOHANZL, Rudolf: Zivilprozessgesetze. Wien, 2002. 316.; idézi: PÁKOZDI Zita: A pertárgy fogalma jogösszehasonlító megközelítésben In: Egy új polgári perrendtartás alapjai (Szerk.: NÉMETH János – VARGA István) HVG-ORAC, Budapest, 2014. 351. (továbbiakban: Egy új polgári perrendtartás alapjai)

⁴⁷ LEUENBERGER, Christoph – UFFER TOBLER, Beatrice: Schweizerisches Zivilprozessrecht Bern 2010. 11. 66-68. idézi: ÉLESS Tamás – ÉBNER Vilmos: A percezúra – az érdemi tárgyalás előkészítése. In: Egy új polgári perrendtartás alapjai 378. 5. lábjegyzet.

⁴⁸ SCHWEIZER, Mark: Substanzieren – wozu? Zwecke der Substanziierungslast und Anforderungen an den Substanziierungsgrad Schweizerische Juristen-Zeitung / Revue Suisse de Jurisprudence 2012/23 557–569.; idézi: ÉLESS Tamás: A kereset nyilvánvaló megalapozatlansága. In: Codificatio processualis civilis – Studia in honorem Németh János II. 32. o. és 54. lábjegyzet

tűzni, illetve hogy az érvényesíteni kívánt jogot egyértelműen meg lehessen határozni.⁴⁹ Tehát pusztán annyi a cél, hogy az egyik kereset elhatárolható legyen a másik keresettől. A szubsztanciálás ezzel szemben az érvényesíteni kívánt jogra vonatkozó valamennyi tény előadását magában foglalja. Világos, hogy az individualizáció esetében a bíróság a keresetlevél megvizsgálása során nem lesz képes eldönteni, hogy a felperes az összes releváns tényt előadta-e vagy sem.⁵⁰ Amennyiben ezt a célt szeretnénk elérni, akkor a szubsztanciálás követelményét kell előírni a készülő perjogi kódexben.

3.4. A Kernpunkttheorie-fogalma

Svájcban az egységes ZPO hatálybalépését követően is a kéttagú pertárgyfogalom az általánosan elfogadott.⁵¹ Ennek kapcsán meg kell említeni az Európai Unió Bíróságának gyakorlatában kialakult ún. *Kernpunkttheorie*-fogalmát. (Jóllehet Svájc nem tagja az Európai Uniónak, azonban a 2007-es Luganói Egyezmény⁵² 27. cikke szó szerint megegyezik a vonatkozó uniós norma ugyancsak 27. cikkével.) E terminus technicus a Brüsszel I. rendelet⁵³ 27. cikk (1) bekezdéséhez kapcsolódik a perfüggőség szabályozása kapcsán: *„Amennyiben azonos jogalaptól származó, azonos felek között folyamatban lévő eljárásokat különböző tagállamok bíróságai előtt indítottak, a később megkeresett bíróság az elsőként megkeresett bíróság joghatósága megállapításáig hivatalból felfüggeszti az eljárást.”*

Az Európai Bíróság egy 2009-es döntése⁵⁴ szerint a Brüsszel I. rendelet 27. cikkében szereplő „azonos jogalap” kitéfelt nem a mindenkor nemzeti perjog szerint kell értelmezni. Ennek a fogalomnak a rendelet alkalmazásában önálló értelmezése van, amely szerint két igény jogalapja akkor azonos, ha a kereset tárgya és alapja megegyezik egymással. Az Európai Bíróság tehát önálló eljárásjogi pertárgy-fogalmat alkotott. A bíróság kimondta továbbá, hogy az a döntő a folyamatban lévő eljárásokban, hogy a jogvitáknak a magja, a lényege ugyanazon kérdés köré összpontosul-e.⁵⁵ A kapcsolat – a hivatkozott eseti döntés szerint is –

⁴⁹ PÁKOZDI: i. m. In: Egy új polgári perrendtartás alapjai 345.

⁵⁰ PÁKOZDI: uo.

⁵¹ ÉLESS – ÉBNER: i. m. In: Egy új polgári perrendtartás alapjai 378. és 380.

⁵² A 2007-es Luganói Egyezményhez történő csatlakozás tárgyában: a Tanács 2007/712/EK rendelete (2007. október 15.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, a határozatok elismeréséről és végrehajthatóságáról szóló egyezménynek a Közösség nevében történő aláírásáról

⁵³ A Tanács 44/2001 EK rendelete (2000. december 22.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajthatóságáról

⁵⁴ GZ 6 Ob 122/09y

⁵⁵ [http://www.jusguide.at/index.php?id=88&tx_ttnews\[tt_news\]=1817](http://www.jusguide.at/index.php?id=88&tx_ttnews[tt_news]=1817) (2015. november 21.)

Brüsszel I. rendelet 34. cikk 3. pontjával összefüggésben állapítható meg, hiszen nem ismerhető el a határozat, amennyiben: *„összeegyeztethetetlen az azonos felek közötti jogvitában abban a tagállamban hozott határozattal, amelyben az elismerést kérik.”*

A magyar jogirodalom megjegyzi továbbá a *Gubisch Maschinefabrik KG kontra Palumbo*⁵⁶ és a *Tatry eset*⁵⁷ alapján, hogy az azonos igény követelménye *„azonos ténybeli alapot (a kereset alapja), azonos jogszabályi hivatkozást, azaz azonos tárgyi jogot, s az ennek megfelelő alanyi jogot (a kereset tárgya), és a keresetek azonos célját, vagyis a keresetek által elérni kívánt eredményt, tulajdonképpen az adott fél javára való döntés iránti kérelmet (a kereset tartalma) jelenti.”*⁵⁸

Releváns továbbá, hogy az igények azonossága körében csak a felperes által előadottakat kell vizsgálni, azaz figyelmen kívül hagyandó, minden az alperesek által előadott védekezés (pl.: érdemi ellenkérelem, viszontkereset). Ennek egyik legfőbb oka, hogy az eljáró bíróság már abban az időpontban megkeresettnek tekintendő, mielőtt az alperes előadhatná érdemi védekezését⁵⁹ (Luganói Egyezmény 30. cikk 1. pont⁶⁰). Érdekességként megemlítem, hogy a Brüsszel I. rendelet 30. cikke „felhívott bíróságról” rendelkezik, a Brüsszel Ia.⁶¹ Rendelet 32. cikke is „felhívott bíróságról” szól. Az uniós rendeletek és a nemzetközi egyezmény között azonban csak stilisztikai eltérés állapítható meg, tartalmi nem, így az uniós joggyakorlatot elemző jogirodalom irányadó a Luganói Egyezmény körében is.

Véleményem szerint ez az elmélet a Brüsszel Ia. Rendelet alkalmazása körében is mérvadó lehet, hiszen a III. melléklet részét képező „Megfeleltetési táblázat” értelmében a 29. cikk (1) bekezdése feleltethető meg a 27. cikk (1) bekezdésének. A Brüsszel I. rendelet 27. cikk (1) bekezdése és a Brüsszel Ia. Rendelet 29. cikk (1) bekezdése pedig tartalmilag megegyezik egymással. Kiemelendő továbbá, hogy a Brüsszel Ia. rendelet 73. cikk (1) bekezdése szerint: *„E rendelet nem érinti a 2007-es Luganói Egyezmény alkalmazását.”*

⁵⁶ 144/86. sz. ügy – Ez az eset még az 1968. évi Brüsszeli Egyezmény alapján született, de az abban kimondottak most is mérvadónak tekintendők.

⁵⁷ The owners of the cargo lately on board the ship „Tatry” kontra the owners of the ship „Marciej Rataj” C–406/92. sz. ügy

⁵⁸ WOPERA Zsuzsa: In: Polgári eljárásjogi szabályok az Európai Unió jogában (Szerk.: WALLACHER Lajos) Complex kiadó, Budapest, 2006. 141.

⁵⁹ WOPERA Zsuzsa: uo.142.

⁶⁰ „E szakasz alkalmazásában a bíróság megkeresettnek tekintendő: az eljárást megindító irat, illetve azzal egyenértékű irat bírósághoz történő benyújtásának időpontjában, feltéve, hogy a felperes ezt követően nem mulasztja el az alperes részére történő kézbesítés érdekében számára előírt intézkedések megtételét.”

⁶¹ Az Európai Parlament és a Tanács 1215/2012/EU Rendelete (2012. december 12.) a polgári és kereskedelmi ügyekben a joghatóságról, valamint a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról

Fentiek elemzése azért is volt szükséges, mert a svájci perjogban – magyar joggal összehasonlítva – eltérő időpontban áll be a perindítás hatálya, azaz eltérő időponttól beszélhetünk perfüggőségről.

A svájci ZPO 62. § (1) bekezdése szerint a perfüggőség időpontja „*az egyeztető hatósághoz történő egyeztetés iránti kérelem benyújtásához kapcsolódik, amelyet a bírósági szakasz elé iktattak kötelező jelleggel.*”⁶²

Álláspontom szerint az idézett rendelkezés tekinthető fő szabálynak, mert a svájci ZPO 62. § (1) bekezdése szerint a felek a házasság közös megegyezéssel történő felbontása iránti kérelmének benyújtása is megalapozza a perfüggőség létrejöttét. (Összehasonlításképpen: a Pp. 128. §-a szerint a perindítás hatálya a keresetlevélnek, illetve a viszontkeresetnek az ellenféllel történő közléssel áll be.) Kiemelendő, hogy a svájci ZPO 65. §-a szerint a per folytatására vonatkozó kötelezettség csak akkor következik be, amikor a bíróság az alperesnek kézbesíti a keresetlevelet.⁶³ A ZPO 209. § (1) bekezdés b) pontja alapján, amennyiben a felek között nem jön létre egyezség a fentebb említett egyeztető hatóság előtt, akkor az ún. kereseti engedélyt (*Klagebewilligung*) bocsát ki, amely alapján a felperes 3 hónapon belül előterjeszheti a keresetét.⁶⁴ Amennyiben ezt elmulasztja, megszűnik a perfüggőség, és újra kell kezdeni az egyeztetési eljárást.⁶⁵

A perfüggőség vizsgálata kapcsán – figyelemmel a ZPO 59. § (2) bekezdés d) pontjára – elemezendő az ún. perfüggőségi kifogás, mint perakadályra történő hivatkozás. Ennek a jogintézménynek a lényege abban ragadható meg, hogy ezáltal az egymásnak ellentmondó ítéletek elkerülhetőek, és így a szükségtelen pereskedést is megakadályozza. HABSCHIED felteszi azt a kérdést, vajon a ma hatályos ZPO 59. § (2) bekezdés d) pontja negatív perakadály vagy a perfüggőség kifogásaként érvényesül.⁶⁶ Álláspontom szerint amennyiben a bíróság hivatalból eljárva észleli, hogy ugyanazon felek között, ugyanazon igény tárgyában valamelyik bíróság előtt már per van folyamatban, akkor a perfüggőség perakadályként érvényesül, ellenben, ha az alperes beadványa alapján állapítja meg a bíróság a korábban írtakat, akkor ez valójában mint a „perfüggőség kifogása” jelenik meg.

⁶² SUTTER-SOMM (2014) 232.

⁶³ SUTTER-SOMM (2014) 232–233.

⁶⁴ Érdekeségként megjegyzem, hogy a svájci ZPO 209. § (1) bekezdés a) pontja a bérleti és haszonbérleti jogviszonnyal kapcsolatos jogvita esetén az egyeztető hatóság a kereset benyújtására vonatkozó 30 napos engedélyt a bérbeadó és a haszonbérbeadó számára biztosítja.

⁶⁵ SUTTER-SOMM (2014) 236–237.

⁶⁶ J. HABSCHIED: i. m. 222. (Rz. 393.)

Fentiek alapján összegzésként megállapítható, hogy az időpontban markáns eltérés tapasztalható a magyar joghoz képest, ellenben hatásaiban érdemi eltérés már nem érzékelhető. Az alpesi ország perjogi kódexének 64. § (1) bekezdésének a) és b) pontja alapján ugyanis a perindítás hatályának beállta után a felek a per tárgyában újabb pert nem indíthatnak, valamint az illetékesség is rögzül. Ennél a pontnál eljutunk a korábban már elemzett pertárgy-tanához, hiszen csak akkor lehet kizárt az újabb kereset- illetve perindítás, ha a két pertárgy megegyezik egymással.

Jóllehet jelen tanulmányban elsősorban Svájc perjogára fókuszálok, azonban az Európai Unió joggyakorlatával foglalkozó jogirodalom felhívja a figyelmet arra, hogy a tagállamok között is különbségek figyelhetők meg tekintetben, mikortól is beszélhetünk perfüggőségről. Éppen ezért sem a Brüsszel I. sem a Brüsszel Ia. Rendelet határozza meg, mely időpontban áll be a perindítás hatálya. Így vannak tagállamok, ahol (hasonlóan Svájcra) az eljárást megindító iratnak (jellemzően keresetlevél) bírósághoz történő benyújtása időpontjában, míg máshol (pl.: Magyarország) a keresetnek az alperessel történő közlésével, illetve arra is van példa, hogy az ügynek a bírósági nyilvántartásba vételével következik be.⁶⁷

3.5. A jogerő személyi (szubjektív) terjedelme

Figyelemmel arra, hogy a hatályos svájci ZPO nem tartalmaz kifejezett rendelkezést a jogerőről, így annak személyi terjedelmét illetően is elsősorban a jogirodalomban és a korábbi, kantonális perjogokban megfigyelhető megoldásokat elemzem.

A Zürich-i ZPO 191. § (1) bekezdése szerint az anyagi jogerő csak „*ugyanazon felek között, illetve jogutódjaik között érvényesül.*” Értelemszerűen a jogutód kifejezés magában foglalja a szinguláris és az univerzális jogutódlást is. Arra a harmadik személyre, akire az ítélet nem bír rendelkezéssel, nem terjedhet ki a *res iudicata*.

Azon alapul alól, hogy a jogerő csak ugyanazon felek között értelmezhető – hasonlóan a magyar joghoz – kivételként megállapítható az az eset, amikor az ítélet ún. *inter omnes* hatással bír. Erre klasszikus példa a házasságot felbontó ítélet. A svájci perjogi irodalom megjegyzi ugyanakkor, hogy ez a különleges jellemzője ezeknek az ítéleteknek

⁶⁷ WOPERA Zsuzsa: In: Polgári eljárásjogi szabályok az Európai Unió jogában 138.

valójában nem is az jogerőhatásnak tulajdonítható, hanem az ún. jogalakító hatásnak. (A magyar jogban ilyen élesen nem különül el egymástól a jogalakító hatás és a jogerőhatás. Annyi azonban megállapítható, hogy a jogalakító keresetek alapján – tartalmi szempontból – jogalakító ítéletet hoznak a magyar bíróságok is.)

Mint már korábban is utaltam rá, a jogerőhatást sokkal inkább az ún. megállapítási hatással állítják párhuzamba Svájcban. Ugyanakkor arra is található példa, amikor a megállapítási hatás alapján az ítélet egyben *inter omnes* hatással is rendelkezik. Eklatáns példa erre az apaság megállapítása iránti perekben valamely férfi apaságát megállapító határozat (ZGB⁶⁸ 261. cikk). A bírósági gyakorlat⁶⁹ szerint ezek a döntések mindenkivel szemben hatályosak.⁷⁰

Ami a jogutódlás kérdését illeti, – véleményem szerint – az egyetemes jogutódlás nem szorul különösebb magyarázatra. Ellenben érdemes megvizsgálni az univerzális jogutódlás és az anyagi jogerő személyi terjedelme közötti kapcsolatot.

Kiemelendő, hogy nem minden jogutódra vonatkozik a *res iudicata*, hanem csak azokra a személyekre, akik a perben elbírált kötelezettség vagy jog tekintetében lépnek a jogelőd helyébe. Ezt erősíti a Zürich-i ZPO 191. § (1) bekezdése is. GULDENER kiemeli,⁷¹ hogy ez a kijelentés nem pontos, ugyanis különbséget kell tenni a felperesi oldalon és az alperesi oldalon bekövetkező jogutódlás között. Ezt jól érzékelteti a következő példa: a felperes 10.000,- svjáci frankot követel az alperestől, azonban a keresetét jogerősen elutasítják. Amennyiben ezt követően ezt a követelést egy harmadik személyre engedményezi, ez a harmadik személy nem jogosult újabb perindításra, mert az anyagi jogerő kiterjed rá. Az irreleváns, vajon tudott-e a korábbi bírósági határozatról.

Nézzük az alperesi oldalt!

Alapvetésként kijelenthetjük, hogy csak akkor lehetséges, hogy az anyagi jogerő kiterjed az alperesi jogutódra, ha a kötelezettség tekintetében a továbbiakban a jogelőd (korábbi alperes) helyett a jogutód lesz érintett. Így például, ha a felperes keresetében szerződés alapján arra kéri kötelezni az alperest, hogy meghatározott dolgot ruházzon át rá, azonban az alperes – ennek ellenére – a peresített dolgot harmadik személyre ruházza át, ez a harmadik személy nem minősül a per szempontjából a felperes jogutódjának, így nem is köteles ezt a dolgot a

⁶⁸ Zivilgesetzbuch – Svájci polgári törvénykönyv

⁶⁹ BGE 86 I. 165.

⁷⁰ J. HABSCHEID: i. m. 287–288. (Rz. 502-503.)

⁷¹ GULDENER: In: ZPR 372-373. idézi: J. HABSCHEID: i. m. 289. (Rz. 506.)

felperesnek kiadni. Azaz nem terjed rá ki az anyagi jogerő személyi hatálya.

Ellenben a ZGB 641. cikk (2) bekezdése esetében, amennyiben a felperes – *rei vindicatio* – alapján dolog kiadását követeli az alperestől, azonban az alperes jogerős marasztalás ellenére a dolgot harmadik személy birtokba adja, ettől a személytől a felperes már követelheti a dolog kiadását. Azaz kiterjed erre a személyre a *res iudicata* szubjektív terjedelme. Értelemszerűen azonban – összhangban a ZGB 933. cikkével – amennyiben a harmadik jóhiszeműen jutott a dolog birtokába, rá nem terjed ki a jogerő. Ez felel meg a ZGB 3. cikk (2) bekezdésében lefektetett alapelvnek is.

A fentiek alapján levonhatjuk azt a következtetést, hogy amennyiben kötelmi viszonyban (elsősorban szerződéses viszonyban) történik jogutódlás, az esetben nem terjed ki az anyagi jogerő a jogutódra, míg dologi jogi jogviszonyban már igen (l.: a fenti két példa közötti különbséget).⁷² Álláspontom szerint ez az eltérés visszavezethető arra is, hogy a kötelmi jogviszonyok relatív szerkezetűek, a dologi jogviszonyok azonban abszolút szerkezetűek.

3.6. A jogerő időbeli korlátai

Vizsgálandó, mikor emelkedik jogerőre egy határozat. Ezzel kapcsolatban ismételten több állásponttal is találkozhatunk a svájci perjogi irodalomban:

a) már a perindítás hatályának beálltát követően érvényesülhetnek a jogerőhöz kapcsolódó hatások; vagy

b) az ítélet kihirdetésének időpontjában emelkedik jogerőre.

Álláspontom szerint egyértelmű, hogy az a) pontban vázolt eset nem lehet célravezető, és a magyar perjogi dogmatikával is teljes ellentétben állna. A svájci jogirodalom is megjegyzi, hogy ésszerű indokok nem támasztják alá ennek alkalmazását, továbbá nem szolgálja a perek mielőbbi befejezését sem. Ellenben a b) pontban ismertetett eset arra készíti a feleket, hogy valamennyi releváns tényt adjanak elő a tárgyalás berekesztéséig, mert csak az így előadott tények által megállapított életbeli tényállás az, amelyet az anyagi jogerő az ítélet folytán később védelemben tud részesíteni. Ezzel összhangban a korábbi, kantonális

⁷² J. HABSCHEID: i. m. 289–290. (Rz. 507-508.)

perjogi kódexek is a b) pontban említett szabályozási módszert alkalmazták (pl: Zürichi ZPO 188. § (2) bekezdés).⁷³

Kérdésként merülhet fel az utóper intézménye, amelyet hagyományosan a jogerő egyfajta áttöréseként is lehet értelmezni. Egyetértek azonban azzal a jogirodalmi állásponttal, hogy az utóper léte csak megerősíti azt az értelmezést, hogy az anyagi jogerő valójában az ítélet kihirdetésekor fennálló helyzetet tükrözi, ahhoz kapcsolódóan fejt ki joghatásait. Az utóper alapjául szolgáló kereset pedig lényegében a keresetlevél benyújtásakor fennálló körülményekre támaszkodik (az is alapozza meg létét). Így *„a helytelen viszonyok jövőbeli alakulására vonatkozó helytelen ítéleti prognózisok korrigálását szolgálja.”*⁷⁴ Mindezek ellenére sem a korábbi svájci perjog, sem pedig a ma hatályos egységes ZPO nem tartalmazza az utóper intézményét, azonban a jogirodalom elismeri létét és jelentőségét. Összehasonlításként: a Pp. a 230. §-ban kifejezetten szabályozza ezt a jogintézményt.

4. Összegzés

Összegzésként megállapítható, hogy a svájci perjogi irodalomban olvasható elvek, értelmezések a magyar perjogi környezetre is hatást gyakorolhatnak, különös tekintettel a folyamatban lévő perjogi kodifikációra. Azonban – ellentétben a 2011. január 1-jén hatályba lépő új svájci polgári perrendtartással – nem tartanám szerencsésnek, ha a magyar jogalkotó a készülő perjogi kódexben nem rendelkezne a jogerőről, hanem az ezzel kapcsolatban felmerülő jogalkalmazási kérdéseket kizárólag a bírói gyakorlatra bízna.

Felhasznált irodalom

Thomas SUTTER-SOMM: A svájci polgári perrendtartás – keletkezés és súlypontjai (fordította: SURI Noémi) In: Közép-európai polgári perjogi reformok és kodifikációk az elmúlt negyedszázadban – Tradíció és megújulás. (Szerk.: HARSÁGI Viktória) HVG-ORAC, Budapest, 2014.

Thomas SUTTER-SOMM: Die neue Schweizerische Zivilprozessordnung (ZPO) In: Ritsumeikan Law Review 2012.

⁷³ J. HABSCHEID: i. m. 293. (Rz. 515.)

⁷⁴ J. HABSCHEID: i. m. 293–294. (Rz. 516.)

LEUENBERGER, Christoph – Uffer TOBLER, Beatrice: Schweizerisches Zivilprozessrecht. Bern 2010.

SCHWEIZER, Mark: Substanzieren – wozu? Zwecke der Substanziierungslast und Anforderungen an den Substanziierungsgrad. Schweizerische Juristen-Zeitung / Revue Suisse de Jurisprudence 2012/2.

STOHANZL, Rudolf: Zivilprozessgesetze. Wien, 2002.

Walther J. HABSCHEID: Schweizerisches Zivilprozess- und Gerichtsorganisationsrecht – Ein Lehrbuch seiner Grundlagen – unter Mitarbeit von Stephen Berti, 2., neuarbeitete und erweiterte Auflage Verlag Helbing & Lichtenhahn Basel und Frankfurt am Main 1990.

A polgári perrendtartás magyarázata (Szerk.: NÉMETH János – KISS Daisy), második (átdolgozott kiadás), Complex Kiadó, Budapest, 2007.

WALDER H.-U.: Zivilprozessrecht nach den Gesetzen des Bundes und des Kantons Zürich unter Berücksichtigung anderer Zivilprozessordnungen 3., A. Zürich 1983.

STRÄULI H-/MESSMER G./WIGET F.: Kommentar zur zürcherischen Zivilprozessordnung 2. A. Zürich 1982.

GULDENER M.: Schweizerisches Zivilprozessrecht. 3. A., Zürich 1979.

KUMMER M.: Das Klagerecht und die materielle Rechtskraft im schweizerischen Recht. Bern 1954.

Polgári eljárásjogi szabályok az Európai Unió jogában (Szerk.: WALLACHER Lajos) Complex Kiadó, Budapest, 2006.

Codificatio processualis civilis – Studia in honorem Németh János II. (Szerk.: VARGA István) ELTE Eötvös Kiadó, Budapest, 2013.

Egy új polgári perrendtartás alapjai (Szerk.: NÉMETH János – VARGA István) HVG-ORAC, Budapest, 2014.

VÖLCSEY Balázs: A jogerőhatás megjelenési formái In: Themis az ELTE Állam- és Jogtudományi Doktori Iskola lektorált elektronikus folyóirata 2014. december http://www.ajk.elte.hu/file/THEMIS_2014_dec.pdf

OGH: EuGVVO - zur Kernpunkttheorie des EuGH
[http://www.jusguide.at/index.php?id=88&tx_ttnews\[tt_news\]=1817](http://www.jusguide.at/index.php?id=88&tx_ttnews[tt_news]=1817)
(2015. november 21.)

Tanja DOMEJ: § 34 Rechtskraft –
http://www.rwi.uzh.ch/lehreforschung/alphabetisch/domej/archiv/fs14/uebungenimzprschkg/rechtskraft_und_rechtshaengigkeit.pdf (2015. november 23.)

Felhasznált eseti döntések:

Gubisch Maschinefabrik KG kontra Palumbo 144/86. sz. ügy

The owners of the cargo lately on board the ship „Tatry” kontra the owners of the ship „Marciej Rataj” C-406/92. sz. ügy

BGer. 4A_496/2012.

<http://www.swissblawg.ch/2013/04/4a4962012-begriff-der-materiellen.html> (2015. november 28.)

BGE 86 I. 165.

http://relevancy.bger.ch/php/clir/http/index.php?lang=de&zoom=&type=show_document&highlight_docid=atf%3A%2F%2F86-I-165%3Ade – (2015. december 14.)

BGE 97 II 396.

http://relevancy.bger.ch/php/clir/http/index.php?lang=de&zoom=&type=show_document&highlight_docid=atf%3A%2F%2F97-II-11%3Ade – oldalon – (2015. november 26.)

BGE 115 II. 189.

http://relevancy.bger.ch/php/clir/http/index.php?lang=de&zoom=&type=show_document&highlight_docid=atf%3A%2F%2F115-II-187%3Ade#page189 (2015. november 20.)

GZ 6 Ob 122/09y

https://www.ris.bka.gv.at/Dokumente/Justiz/JJT_20090805_OGH0002_00600B00122_09Y0000_000/JJT_20090805_OGH0002_00600B00122_09Y0000_000.pdf (2015. november 22.)

BGE 121 III 474.

http://relevancy.bger.ch/php/aza/http/index.php?lang=de&type=highlight_simple_query&page=1&from_date=&to_date=&sort=relevance&insertion_date=&top_subcollection_aza=all&query_words=4A_496%2F2012&rank=0&azaclir=aza&highlight_docid=atf%3A%2F%2F121-III-474%3Ade&number_of_ranks=0#page474. (2015. november 28.)

BGE 123 III 16.

http://relevancy.bger.ch/php/aza/http/index.php?lang=de&type=highlight_simple_query&page=1&from_date=&to_date=&sort=relevance&insertion_date=&top_subcollection_aza=all&query_words=4A_496%2F2012&rank=0&azaclir=aza&highlight_docid=atf%3A%2F%2F123-III-16%3Ade&number_of_ranks=0#page16. (2015. november 28.)

BGE 128 III. 284.

http://relevancy.bger.ch/php/clir/http/index.php?lang=de&zoom=&type=show_document&highlight_docid=atf%3A%2F%2F128-III-284%3Ade
(2015. november 29.)

BGE 123 III 414.

http://relevancy.bger.ch/php/clir/http/index.php?lang=de&zoom=&type=show_document&highlight_docid=atf%3A%2F%2F123-III-414%3Ade
(2015. november 29.)

***

Legal force in the Swiss civil procedural law"**Summary**

The study construe the concept of the legal force in Swiss procedural law. In this one is devoted to the formal and material res judicata. A separate structural unit dealing with legal force relating to other controversial issues. Personal (subjective) and objective scope of res judicata and time limits of res judicata are presented by this study. Parallel to all these are processed is – essential for understanding – basic civil procedural concepts. Beside the research of the existing law is construed the cantonal procedural law

However, the publication also deals in a broader sense the legal force, so investigats the set of rules of lis pendens. Furthermore briefly process the called "Kernpunkttheorie" and the cause of action-theory.